

ชานิปติ/ชಾಯาปตี/สามิโก-ภரியา (ภรรยาสามี)

ชಾಯา แปลว่า เมีย,ปติ แปลว่า คู่

ภริยา-สามีโก

สามิเกน-ภริยา

[ฉบับหลวง ๑๑/๒๐๑] ดูกรคฤหบดีบุตร ภรรยาผู้เป็นทิศเบื้องหลังอันสามิ(สามิเกน)พึงบำรุงด้วยสถาน ๕ คือ ด้วยยกย่องว่าเป็นภรรยา ๑ ด้วยไม่ดูหมิ่น ๑ ด้วยไม่ประพฤตินอกใจ ๑ ด้วยมอบความเป็นใหญ่ให้ ๑ ด้วยให้เครื่องแต่งตัว ๑ ฯ

ดูกรคฤหบดีบุตร ภรรยาผู้เป็นทิศเบื้องหลังอันสามิบำรุงด้วยสถาน ๕ เหล่านี้แล้ว ย่อมอนุเคราะห์สามิด้วยสถาน ๕ คือ จัดการงานดี ๑ สงเคราะห์คนข้างเคียงของผัวดี ๑ ไม่ประพฤตินอกใจผัว ๑ รักษาทรัพย์ที่ผัวหามาได้ ๑ ขยันไม่เกียจคร้านในกิจการทั้งปวง ๑ ฯ

ดูกรคฤหบดีบุตร ภรรยาผู้เป็นทิศเบื้องหลังอันสามิบำรุงด้วยสถาน ๕ เหล่านี้แล้ว ย่อมอนุเคราะห์สามิด้วยสถาน ๕ เหล่านี้ ทิศเบื้องหลังนั้นชื่อว่าอันสามิปกปิดให้เกษมสำราญ ให้ไม่มีภัยด้วยประการฉะนี้ ฯ

๓ ให้ กับ ๒ ไม่ สำหรับ สามีภรรยา

สามีพึงบำรุงภรรยา

- ให้เกียรติ
- ให้เป็นใหญ่
- ให้เครื่องแต่งกาย
- ไม่ดูหมิ่น
- ไม่นอกใจ

ภรรยาพึงอนุเคราะห์สามี

- จัดงานบ้านให้
- สงเคราะห์ญาติให้
- รักษาทรัพย์ให้
- ไม่นอกใจ
- ไม่เกียจคร้าน เองงานทุกอย่าง

ชานิปตี

มีทั้งพุทธภษิตและสาวกภษิต

ชายหญิงอยู่ร่วมกัน ๔ แบบ

[ฉบับหลวง ๒๑/๕๓, ๒๑/๕๔] สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเสด็จดำเนินหนทางไกลในระหว่างเมืองมธฺราและเมืองเวรัญชาต่อกัน... คหบดีและคหปตานี... พวกกันไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ๆ ตรัสว่า

ดูกรคหบดีและคหปตานีทั้งหลาย การอยู่ร่วม ๔ ประการนี้ ๔ ประการเป็นไฉนคือ ชายผิอยู่ร่วมกับหญิงผิ(จโว จวาย สหุธิ สวสติ)๑ ชายผิอยู่ร่วมกับหญิงเทวดา(จโว เทเวีย สหุธิ สวสติ)๑ ชายเทวดาอยู่ร่วมกับหญิงผิ(เทโว จวาย สหุธิ สวสติ)๑ ชายเทวดาอยู่ร่วมกับหญิงเทวดา(เทโว เทเวีย สหุธิ สวสติ)๑ ดูกรคหบดีและคหปตานีทั้งหลายก็ชายผิอยู่ร่วมกับหญิงผิอย่างไร สามิ(สามิโก)ในโลกนี้เป็นผู้มักฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ ดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเป็นคนทุศีล มีบาปกรรม มีใจอันมลทินคือความตระหนี่
ครอบงำ ด่าและบริภาษ สมณพราหมณ์ อยู่ครองเรือน...

ชายหญิงอยู่ร่วมกัน ๔ แบบ

[ฉบับหลวง ๒๑/๕๓ , ๒๑/๕๔]...แม่ภรรยา(ภริยาปิตุส)ของเขาก็เป็นผู้มักฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ ตีมน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความ ประมาท เป็นคนทุศีล มีบาปกรรม มีใจอันมลทินคือความตระหนี่ครอบงำ ด่าและ บริภาษสมณพราหมณ์ อยู่ครองเรือน ดูกรคหบดีและคหปตานีทั้งหลายชายผู้อยู่ ร่วมกับหญิงผิ อย่างนี้แล ฯ

ดูกรคหบดีและคหปตานีทั้งหลาย ก็ชายผู้อยู่ร่วมกับหญิงเทวดา อย่างไร สามเณรในโลก นี้เป็นผู้มักฆ่าสัตว์ ฯล ฯ ด่าและบริภาษสมณพราหมณ์ อยู่ครองเรือนส่วนภรรยา ของเขาเป็นผู้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ จากการลักทรัพย์ จากการประพฤติ ผิดในกาม จากการพุดเท็จ จากการตีมน้ำเมาคือ สุราเมรัยอันเป็นที่ตั้ง แห่งความประมาท มีศีล มีกัลยาณธรรม มีใจปราศจากมลทินคือความ ตระหนี่ ไม่ด่าไม่บริภาษสมณพราหมณ์ อยู่ครองเรือน ดูกรคหบดีและคหป ตานีทั้งหลายชายผู้อยู่ร่วมกับหญิงเทวดาอย่างนี้แล ฯ...

ชายหญิงอยู่ร่วมกัน ๔ แบบ

[ฉบับหลวง ๒๑/๕๓ , ๒๑/๕๔]...ดูกรคหบดีและคหปตานีทั้งหลาย ก็ชาย
เทวดาอยู่ร่วมกับหญิงผิอย่างไรสามมีในโลกนี้เป็นผู้งดเว้นจากการฆ่า
สัตว์ ฯลฯ อยู่ครองเรือน ส่วนภรรยาของเขาเป็นผู้มักฆ่าสัตว์ ฯลฯ ด่า
และบริภาษสมณพราหมณ์ อยู่ครองเรือน ดูกรคหบดีและคหปตานี
ทั้งหลาย ชายเทวดาอยู่ร่วมกับหญิงผิอย่างนี้แล ฯ

ดูกรคหบดีและคหปตานีทั้งหลาย ก็ชายเทวดาอยู่ร่วมกับหญิง
เทวดาอย่างไร สามมีในโลกนี้เป็นผู้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ฯลฯ ไม่ด่าไม่
บริภาษสมณพราหมณ์ อยู่ครองเรือน แม้ภรรยาของเขาก็เป็นผู้งดเว้น
จากการฆ่าสัตว์ ฯลฯ ไม่ด่าไม่บริภาษสมณพราหมณ์ อยู่ครองเรือน
ดูกรคหบดีและคหปตานีทั้งหลายชายเทวดาอยู่ร่วมกับหญิงเทวดา
อย่างนี้แล ดูกรคหบดีและคหปตานีทั้งหลาย การอยู่ร่วม ๔ ประการนี้แล

ผู้มี “ศรัทธา คีล จาคะ ปัญญา” เสมอกัน

[ฉบับหลวง(สยามรัฐ) ๒๑/๕๕, ๒๑/๕๖]...พระผู้มีพระภาคตรัสว่า **ดูกร**
คฤหบดีและคฤหปตานี ถ้าภรรยาและสามี(ชานิปตโย ชานิปติ
แปลว่า เมียและผัวชាយปตี แปลว่า เมียและผัว ชายา แปลว่า เมีย,ปติ แปลว่า ผัว)ทั้งสอง หวังจะ
พบกันและกันทั้งในปัจจุบันทั้งในสัมปรายภพ(อภิสมุปราย
ญจ โลกหน้า ภพหน้า)ไซ้รู้ ทั้งสองเทียว พึงเป็นผู้มีศรัทธา
เสมอกัน มีศีลเสมอกัน มีจาคะเสมอกัน มีปัญญาเสมอกัน
(สมสทุธา สมสีลา สมจาคา สมปญญา) ภรรยาและสามีทั้ง
สองนั้น ย่อมได้พบกันและกันทั้งในปัจจุบัน ทั้งใน
สัมปรายภพ ฯ

พุทธวจนคำสอนจากพระโอสถ

เหตุสำเร็จความ

ภิกษุทั้งหลาย !

ปรารถนา

เราจักแสดงเหตุสำเร็จ

ความปรารถนาแก่เธอทั้งหลาย

พวกเธอจงฟังเหตุสำเร็จความปรารถนานั้น

จงทำในใจให้ดี เราจักกล่าว.

ภิกษุทั้งหลาย ! ภิกษุในธรรมวินัยนี้ เป็นผู้

ประกอบด้วยศรัทธา ศีล

สุตตะ จากะ ปัญญา

เธอมีความปรารถนาอย่างนี้ว่า

“โอหนอ !.(ตั้งจิตตามปรารถนา)....

เธอจึงตั้งจิตนั้น อธิษฐานจิตนั้น เจริญจิตนั้น

ความปรารถนาและวิหารธรรมเหล่านั้น

อันเธอเจริญแล้วอย่างนี้ ทำให้มากแล้ว

อุปริ.ม.๑๔/๒๑๗/๓๑๘.

อุตุตมสาโรภิกขุ

อย่างนี้ ย่อมเป็นไปเพื่อความสำเร็จในภาวะนั้นๆ.

พุดธวัจน

ถูกแล้ว ถูกแล้ว สารีบุตร !

สารีบุตร ! อริยสาวกใด

มีความเลื่อมใสอย่างยิ่งในตถาคต

ถึงที่สุดโดยส่วนเดียว

เขาย่อมไม่สงสัย หรือลังเลในตถาคต

หรือ ในคำสอนของตถาคต.

(บาลี) มหาวาร. สํ. ๑๙/๒๙๙/๑๐๑๗.

พหุคชปัทมา ! **ความถึงพร้อมด้วยศรัทธา**
(สัทธาสัมปทา) เป็นอย่างไรเล่า ?

พหุคชปัทมา ! กุลบุตรในกรณีนี้
เป็นผู้มีศรัทธา เชื่อในการตรัสรู้ของตถาคตว่า
“เพราะเหตุอย่างนี้ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้า
เป็นผู้ไกลจากกิเลส เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง
เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี
เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้
อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ด้วยธรรม
เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์” ดังนี้.
พหุคชปัทมา ! นี้เรียกว่า ความถึงพร้อมด้วยศรัทธา.

พหุคชปัทมา
ธรรมวินัยจากพุทธโอษฐ์

Credit photo by Bahman Farzad
ธรรมวินัย

(บาลี) อฎฐก. อ. ๒๓/๒๘๙-๒๙๓/๑๔๙.

ภิกษุทั้งหลาย ! (วิบากกรรมอย่างหนักทั้ง ๘ ข้อ) ที่เสพ
ทั่วแล้ว เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อนรก

เป็นไปเพื่อกำเนิดดิรัจฉาน เป็นไปเพื่อเปรตวิสัย.

พุทธวจนคำสอนจากพระโอษฐ์

วิบากกรรมอย่างเบา
ของผู้ทุศีล

๑. วิบากแห่งปาณาติบาตของผู้เป็นมนุษย์ที่เบาว่า
วิบากทั้งปวง คือวิบากที่เป็นไปเพื่อ มีอายุสั้น.
๒. วิบากแห่งอทินนาทาน... ความเสื่อมแห่งโภคะ. อฎฐก. อ. อุตตมสาโร ภิกขุ
๓. วิบากแห่งกาเมสุมิฉาจาร... ก่อเวรด้วยศัตรู. ๒๓/๒๕๑/๑๓๐.
๔. วิบากแห่งมุสาวาท(พูดเท็จ)...การถูกกล่าวตู่ด้วยคำไม่จริง.
๕. วิบากแห่งปิสุณวาท(คำยุยงให้แตกกัน)...การแตกจากมิตร.
๖. วิบากแห่งผรุสวาท(คำหยาบ)... การได้ฟังเสียงที่ไม่น่าพอใจ.
๗. วิบากแห่งสัมผัปปลาบาท(คำเพ้อเจ้อ)... วาจาที่ไม่มีใครเชื่อถือ.
๘. วิบากแห่งการดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัย... ความเป็นบ้า (อุมมตก).

พุทธวจน

ผลจากการวางจิตเมื่อให้ทาน

สารีบุตร ! บุคคลบางคนในโลกนี้ ให้ทานโดยมีความหวังผล ให้ทานโดยมีจิต ผูกพันในผล ให้ทานโดยมุ่งการสั่งสม (บุญ) ให้ทานโดยคิดว่า ...

“เราตายไปจักได้เสวยผลของท่านนี้” ... (เทวดาเหล่าจาตุมหาราชิกา)

... แต่เขาให้ทานด้วยคิดว่า “การให้ทานเป็นการดี” ... (เทวดาเหล่าดาวดึงส์)

... ให้ทานด้วยคิดว่า บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย เคยให้เคยทำมา เราก็ไม่ควรทำ ให้เสียประเพณี ... (เทวดาเหล่ายามา)

... ให้ทานด้วยคิดว่า เราหุงหากิน สมณะหรือพราหมณ์เหล่านี้ ไม่หุงหากิน เราหุงหากินได้ จะไม่ให้ทานแก่สมณะหรือพราหมณ์ผู้ไม่หุงหา ไม่สมควร...
... (เทวดาเหล่าดุสิต)

... ให้ทานด้วยคิดว่า เราจักเป็นผู้จำแนก แจกทาน เหมือนฤาษีแต่ครั้งก่อน...
... (เทวดาเหล่านิมมานรดี)

... ให้ทานด้วยคิดว่า เมื่อเราให้ทานอย่างนี้ จิตจะเลื่อมใส เกิดความปลื้มใจ...
และโสมนัส... (เทวดาเหล่าปรนิมมิตวสวัตดี)

... ให้ทานเป็นเครื่องปรุ่งแต่งจิต... (เทวดาเหล่าพรหมกายิกา)

เป็นผู้ไม่ต้องกลับมา คือ ไม่มาสู่ความเป็นอย่างนี้.

ภิกษุทั้งหลาย! ถ้าว่าสัตว์ทั้งหลายพึงรู้ผลแห่งการจำแนกทาน
เหมือนอย่างเราผู้ไซ้ หากสัตว์เหล่านั้น ยังไม่ได้ให้ทานเสียก่อนก็จะไม่ฟัง
บริโศค อนึ่ง มลทินคือความตระหนี่จะไม่ฟังครอบงำจิตของสัตว์เหล่านั้น

**แม้คำข้าวถือก่อนข้าวของสัตว์เหล่านั้น
จะพึงเหลืออยู่คำสุดท้ายก็ตาม
ถ้าปฏิภาณของพวกเขายังมีอยู่
หากสัตว์เหล่านั้นยังไม่ได้แบ่งคำข้าวคำสุดท้ายแม้นั้น
ก็จะไม่บริโภค.**

ภิกษุทั้งหลาย! แต่เพราะสัตว์ทั้งหลายไม่รู้ผลแห่งการจำแนกทาน
เหมือนอย่างเราผู้ ฉะนั้นสัตว์เหล่านั้นจึงไม่ได้ให้ทานก่อนบริโภค อนึ่ง มลทิน
คือความตระหนี่ จึงยังครอบงำจิตของสัตว์เหล่านั้น.

ธรรม ๔ ประการ
เพื่อความเจริญ
แห่งปัญญา

พุทธพจน์ คำสอนจากพระโศขธัมม

ภิกษุ ท. ! ธรรมทั้งหลาย ๔ ประการ
เหล่านี้ เป็นไปพร้อมเพื่อ
ความเจริญแห่งปัญญา (ปัญญาวิมุติ)
ธรรม ๔ ประการ อย่างไรเล่า?

สีประการ คือ :-

การคบหากับสัตบุรุษ (สปปุริสสังเสว);

การฟังพระสัทธรรม (สัทธมฺมสุสฺวน);

การทำใจโดยแยบคาย

(โยนิโสมนสิการ);

การปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

(ธมฺมานุธมฺมปฏิปตฺติ).

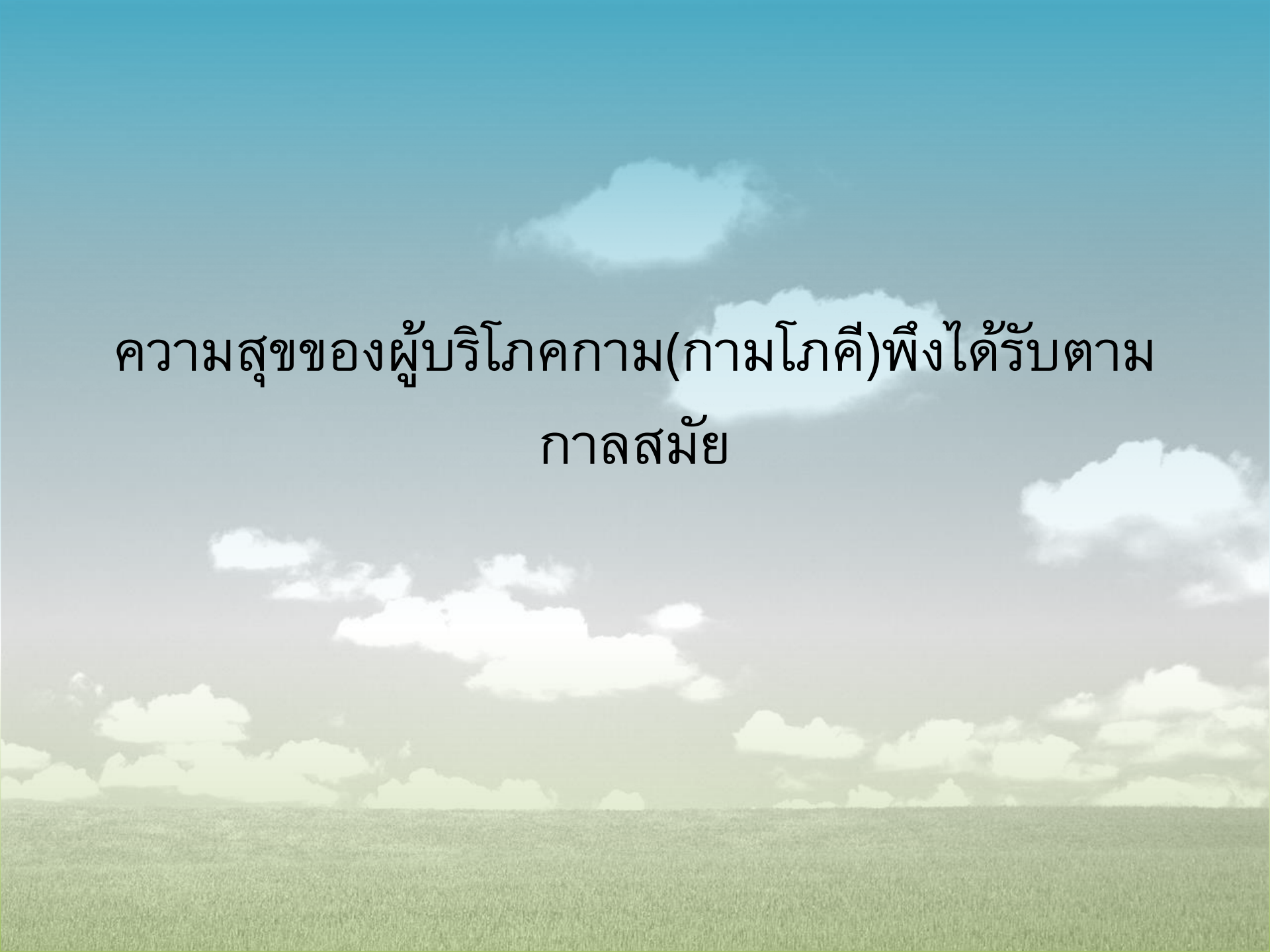
ภิกษุ ท. ! ธรรม ๔ ประการ เหล่านี้แล
เป็นไปพร้อมเพื่อความเจริญแห่งปัญญา.

- จตุกก. อ. ๒๑/๓๓๒/๒๔๘.

๔ ก.พ. ๕๖

A landscape photograph showing a vast green field in the foreground, a clear blue sky with scattered white clouds in the middle ground, and a bright sun creating a lens flare effect in the upper right. The text is centered over the sky.

ความสุขของผู้บริโภค(กามโภคี)พึงได้รับตาม
กาลสมัย

ความสุขของผู้บริโภคคามพึงได้ ๔ ประการ

[ฉบับหลวง ๒๑/๖๒] ครั้งนั้นแล ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดีเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายบังคมแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นแล้วพระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า **ดูกรคฤหบดี สุข ๔ ประการนี้ อันคฤหัสถ์ผู้บริโภคคาม(กามโกคินา)พึงได้รับตามกาลตามสมัย สุข ๔ ประการเป็นไฉน คือ สุขเกิดแต่ความมีทรัพย์ ๑ สุขเกิดแต่การจ่าย ทรัพย์บริโภค ๑ สุขเกิดแต่ความไม่เป็นหนี้ ๑ สุขเกิดแต่ประกอบกิจการงาน ที่ปราศจากโทษ ๑ ดูกรคฤหบดี ก็สุขเกิดแต่ความมีทรัพย์เป็นไฉน โภค ทรัพย์ของกุลบุตรในโลกนี้ เป็นของที่เขາหามาได้ด้วยความขยันหมั่น เพียรสั่ง สมขึ้นด้วยกำลังแขน มีเหงื่อโทรมตัว ประกอบในธรรม ได้มาโดย ธรรมเขาย่อมได้รับความสุขไสมนัสว่า โภคทรัพย์ที่หามาได้ด้วย ความ ขยันหมั่นเพียรสั่งสมขึ้นด้วยกำลังแขน มีเหงื่อโทรมตัว ประกอบในธรรม ได้มาโดยธรรมของเรามีอยู่ นี้เรียกว่า สุขเกิดแต่ความมีทรัพย์...**

ความสุขของผู้บริโภคคามพึงได้ ๔ ประการ

[ฉบับหลวง ๒๑/๖๒]...ดูกรคฤหบดี ก็สุขเกิดแต่การจ่ายทรัพย์บริโภคเป็น
โฉน กุลบุตรในโลกนี้ ย่อมใช้สอยโภคทรัพย์ และย่อมกระทำบุญ
ทั้งหลายด้วยโภคทรัพย์ที่ตนหามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียร สั่งสมขึ้น
ด้วยกำลังแขน มีเหงื่อโทรมตัว ประกอบในธรรม ได้มาโดยธรรม เขา
ย่อมได้รับความสุขไสมนัสว่า เราย่อมใช้สอยโภคทรัพย์ และย่อมกระทำ
บุญทั้งหลายด้วยโภค ดูกรคฤหบดี ก็สุขเกิดแต่ความไม่เป็นหนี้เป็นโฉน
กุลบุตรในโลกนี้ ย่อมไม่เป็นหนี้อะไรๆ ของใครๆ น้อยก็ตาม มากก็ตาม
เขาย่อมได้รับความสุขไสมนัสว่า เรา ไม่เป็นหนี้อะไรๆ ของใครๆ น้อยก็
ตาม มากก็ตาม นี้เรียกว่า สุขเกิดแต่ความไม่เป็นหนี้...

ความสุขของผู้บริโภคคามพึงได้ ๔ ประการ

[ฉบับหลวง ๒๑/๖๒]...ดูกรคฤหบดี ก็สุขเกิดแต่การประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษเป็นไฉนอริยสาวกในธรรมวินัยนี้ เป็นผู้ประกอบด้วยกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม อันหาโทษมิได้ เขาย่อมได้รับความสุขโสมนัสว่า เราประกอบด้วยกายกรรม วจีกรรมมโนกรรม อันหาโทษมิได้ นี้เรียกว่า สุขเกิดแต่การประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษ

ดูกรคฤหบดี สุข ๔ ประการ(อตุตสุข โภคสุข อนณสุข อนวชชสุข)นี้แล อันคฤหบดีผู้บริโภคคามพึงได้รับ ตามกาลตามสมัย ฯ

A landscape photograph showing a vast green field in the foreground, a clear blue sky with scattered white clouds, and a bright light source on the left side of the frame.

กามโภคี(ผู้บริโภครกาม) ๑๐ จำพวก

พุทธวจน
คำสอนจากพระโอษฐ์

อุตุตมสาโร ภิกขุ

pornparn st

ขราวาสชั้นเลิศ

(การใช้ทรัพย์อันประเสริฐ ไม่เป็นโทษ)

กามโภคิบุคคลผู้แสวงหา
โภคทรัพย์โดยชอบธรรม
โดยไม่ทำรุณ ครั้นแสวงหาได้แล้ว
ย่อมเลี้ยงตนให้มีความสุข
ให้อิมหน้า แจกจ่าย กระทำบุญ
และเป็นผู้ไม่กำหนด ไม่หมกมุ่น
ไม่จืดจ่อ เห็นโทษ
มีปัญญาเป็นเครื่องสลัดออก
บริโภคโภคทรัพย์นั้น
นี่เป็นผู้เลิศประเสริฐ เป็นใหญ่สูงสุด

ทสก. อ. ๒๔/๑๕๔/๕๑.

ผู้บริโภครวม ๑๐ จำพวก: หาทรัพย์ เลี้ยงตน ทำบุญ กำหนด

กามโกคีสสูตร [ฉบับหลวง ๒๔/๙๑]

ดีเตียน

สรรพเสริญ

กามโกคิ	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
หาทรัพย์	ไม่	ไม่	ไม่	ไม่	ไม่	ไม่	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
ชอบธรรมฯ				ใช่	ใช่	ใช่				
เลี้ยงตน เป็นสุขฯ	ไม่	ใช่	ใช่	ไม่	ใช่	ใช่	ไม่	ใช่	ใช่	ใช่
แจกจ่าย ทำบุญ	ไม่	ไม่	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่	ใช่
ไม่กำหนด เห็นโทษ ปัญญาสลัด ออกบริโภคฯ	--	--	--	--	--	--	--	--	ไม่	ใช่ <small>(เลิศ ประเสริฐ เป็นใหญ่ สูงสุด ดีกว่า)</small>

ความรัก ๔ แบบ

รักเกิดจากรัก รักเกิดจากเกลียด
เกลียดเกิดจากรัก เกลียดเกิดจากเกลียด

ความรัก ความเกลียด ๔ แบบ

(๑) ความรักเกิดจากรัก [ฉบับหลวง จตุกุก. อ. ๒๑/๒๕๐-๒๕๑/
๒๐๐]..ภิกษุทั้งหลาย ! ในกรณีนี้ มีบุคคลซึ่ง เป็นที่ปรารถนารักใคร่
พอใจของบุคคลคนหนึ่ง, มีบุคคลพวกอื่น มาประพฤติกกระทำต่อ
บุคคลนั้น ด้วยอาการที่น่าปรารถนา น่ารักใคร่ น่าพอใจ; บุคคลนั้น
ก็จะเกิดความพอใจขึ้นมาอย่างนี้ว่า “บุคคล เหล่านั้นประพฤติ
กระทำต่อบุคคลที่เราปรารถนา รักใคร่ พพอใจ ด้วยอาการที่น่า
ปรารถนา น่ารักใคร่ น่าพอใจ” ดังนี้; บุคคลนั้นชื่อว่า ย่อมทำความ
รักให้เกิดขึ้นในบุคคลเหล่านั้น.ภิกษุทั้งหลาย ! อย่างนี้แล เรียกว่า
ความรักเกิดจากรัก.

ความรัก ความเกลียด ๔ แบบ

(๒) ความเกลียดเกิดจากความรัก [ฉบับหลวง จตุกก. อ. ๒๑/๒๕๐-๒๕๑/๒๐๐].. วิกฤตทั้งหลาย ! ในกรณีนี้ มีบุคคลซึ่งเป็นที่ปรารถนาใคร่พอใจของบุคคลคนหนึ่ง, มีบุคคลพวกอื่นมาประพฤติกกระทำต่อบุคคลนั้น ด้วยอาการที่ไม่น่าปรารถนา ไม่น่ารักใคร่พอใจ; บุคคลนั้นก็จะเกิดความไม่พอใจขึ้นมาอย่างนี้ว่า “บุคคลเหล่านั้นประพฤติกกระทำต่อบุคคลที่ เราปรารถนาใคร่พอใจ ด้วยอาการที่ไม่น่าปรารถนา ไม่น่ารักใคร่พอใจ” ดังนี้; บุคคลนั้นชื่อว่า ย่อมทำความเกลียดให้เกิดขึ้นในบุคคลเหล่านั้น. วิกฤตทั้งหลาย ! อย่างนี้แล เรียกว่า ความเกลียดเกิดจากความรัก.

ความรัก ความเกลียด ๔ แบบ

(๓) ความรักเกิดจากความเกลียด [ฉบับหลวง จตุกุก. อ. ๒๑/๒๕๐-๒๕๑/๒๐๐].. วิกฤตทั้งหลาย ! ในกรณีนี้ มีบุคคลซึ่งไม่เป็นที่ปรารถนารักใคร่พอใจของบุคคลคนหนึ่ง, มีบุคคลพวกอื่นมาประพฤติกกระทำต่อบุคคลนั้น ด้วยอาการที่ไม่น่าปรารถนาไม่น่ารักใคร่พอใจ; บุคคลนั้นก็จะเกิดความพอใจขึ้นมาอย่างนี้ว่า “บุคคลเหล่านั้นประพฤติกกระทำต่อบุคคลที่เราไม่ปรารถนารักใคร่พอใจ ด้วยอาการที่ไม่น่าปรารถนาไม่น่ารักใคร่พอใจ” ดังนี้; บุคคลนั้นชื่อว่า ย่อมทำความรักให้เกิดขึ้นในบุคคลเหล่านั้น. วิกฤตทั้งหลาย ! อย่างนี้แล เรียกว่า ความรักเกิดจากความเกลียด.

ความรัก ความเกลียด ๔ แบบ

(๔) ความเกลียดเกิดจากความเกลียด [ฉบับหลวง จตุกุก. อ. ๒๑/๒๕๐-๒๕๑/๒๐๐].. ภิภษุท้งหลย ! ในกรณีนี มีบุคคลซึ่งไม่เป็น ที่ปรารณารักใคร่พอใจของบุคคลคนหนึ่ง, มีบุคคลพวกอื่นมาประพฤติกระทำต่อบุคคลนั้น ด้วยอาการที่น่าปรารณาน่ารักใคร่น่าพอใจ; บุคคลนั้นก็จะเกิดความไม่พอใจขึ้นมาอย่างนี้ว่า “บุคคลเหล่านั้นประพฤติกระทำต่อบุคคลที่เราไม่ปรารณารักใคร่พอใจ ด้วยอาการที่น่าปรารณาน่ารักใคร่น่าพอใจ” ดังนี้; บุคคลนั้นชื่อว่า ย่อมทำความเกลียดให้เกิดขึ้นในบุคคลเหล่านั้น. ภิภษุท้งหลย ! อย่างนี้แล เรียกว่า ความเกลียดเกิดจากความเกลียด

รัก-เกลียด ๔ แบบ

[ฉบับหลวง ๒๑/๒๕๐-๒๕๑/๒๐๐]

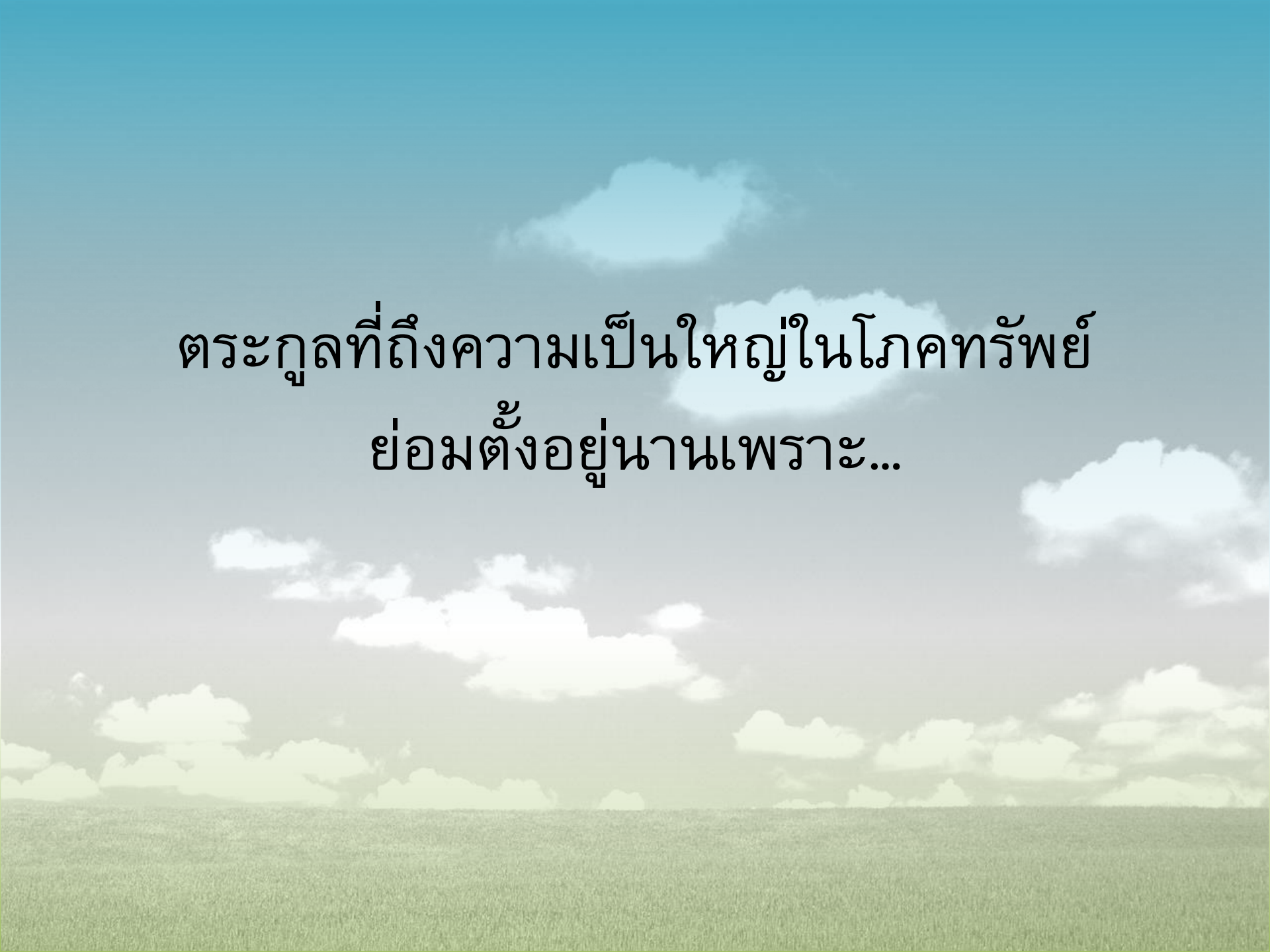

ชนในเรือนอาศัยเจ้าบ้านผู้มีศรัทธา
ย่อมนเจริญด้วย
ความเจริญ ๕ ประการ

ชนภายในเรือนอาศัยเจ้าบ้านผู้มีศรัทธา ย่อมเจริญ

ด้วยศรัทธา คีล สุตะ จาคะ ปัญญา

[ฉบับหลวง ๒๒/๔๐] ดูกรภิกษุทั้งหลาย ต้นสาละใหญ่อาศัยขุนเขาหิมวันต์ ย่อมเจริญด้วยความเจริญ ๕ ประการ ๕ ประการเป็นไฉน คือ ย่อมเจริญด้วยกิ่งและใบ ๑ ย่อมเจริญด้วยเปลือก ๑ ย่อมเจริญด้วยกะเทาะ ๑ ย่อมเจริญด้วยกระพี้ ๑ ย่อมเจริญด้วยแก่น ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ต้นสาละใหญ่อาศัยขุนเขาหิมวันต์ ย่อมเจริญด้วยความเจริญ ๕ ประการนี้แล ฉันทิ ชนภายใน(อนุโตชโน)อาศัยเจ้าบ้านผู้มีศรัทธาย่อมเจริญด้วยความเจริญ(วฑฺฒติ) ๕ ประการ ฉันทินั้น เหมือนกันแล ความเจริญ ๕ ประการเป็นไฉน คือ ย่อมเจริญด้วยศรัทธา ๑ ย่อมเจริญด้วยคีล ๑ ย่อมเจริญด้วยสุตะ ๑ ย่อมเจริญด้วยจาคะ ๑ ย่อมเจริญด้วยปัญญา ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลายชนภายในอาศัยเจ้าบ้านผู้มีศรัทธา ย่อมเจริญด้วยความเจริญ ๕ ประการนี้แล ฯ

ตระกูลที่ถึงความยิ่งใหญ่ในโภคทรัพย์
ย่อมตั้งอยู่นานเพราะ...

ตระกูลที่ถึงความใหญ่ในโภคทรัพย์ ย่อม ตั้ง / ไม่ตั้ง อยู่ได้นานเพราะสถาน ๔

[ฉบับหลวง ๒๑/๒๕๘] ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตระกูลใดตระกูลหนึ่งถึงความใหญ่ในโภคทรัพย์แล้ว ย่อมไม่ตั้งอยู่ได้นานเพราะสถาน ๔ หรือสถานใดสถานหนึ่งบรรดาสถาน ๔ นั้น สถาน ๔ เป็นใจน คือ ไม่แสวงหาพัสดุที่หายแล้ว(นฏัจ น คเวสนติ)๑ ไม่ซ่อมแซมพัสดุที่คร่ำคร่า(ชิณฺณ น ปฏิสงฺขโรนฺติ)๑ ไม่รู้จักประมาณในการบริโภค(อปริมิตฺปานโกชนา)๑ ตั้งสตรีหรือบุรุษทุศีลให้เป็นพ่อบ้านแม่เรือน(ทุสฺสึลลิตฺถึ วา ปุริส วา อาธิปจฺเจ จเปนฺติ)๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตระกูลใดตระกูลหนึ่งถึงความใหญ่ในโภคทรัพย์แล้ว ย่อมไม่ตั้งอยู่ได้นานเพราะสถาน ๔ นี้หรือสถานใดสถานหนึ่งบรรดาสถาน ๔ นั้น...

ตระกูลที่ถึงความใหญ่ในโภคทรัพย์ ย่อม ตั้ง / ไม่ตั้งอยู่ได้นานเพราะสถาน ๔

[ฉบับหลวง ๒๑/๒๕๘] ...ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตระกูลใด ตระกูลหนึ่งถึงความใหญ่ในโภคทรัพย์แล้ว ย่อมตั้งอยู่ได้นานเพราะสถาน ๔ หรือสถานใดสถานหนึ่งบรรดาสถาน ๔ นั้น สถาน ๔ เป็นใจน คือ แสงหาผัสสะที่หายแล้ว(นฏัจ คเวสนฺติ)๑ ช่อมแซมผัสสะที่คร่ำคร่า (ซิณฺณ ปฏิสงฺขโรนฺติ)๑ รู้จักประมาณในการบริโภค(ปริमितปานโกชนา) ๑ ตั้งสตรีหรือบุรุษผู้มีศีลให้เป็นพ่อบ้านแม่เรือน(ลีลวณฺต อิตถึ วา ปุริส วา อาธิปจฺเจ จเปนฺติ)๑ ดูกรภิกษุทั้งหลายตระกูลใดตระกูลหนึ่งถึงความใหญ่ในโภคทรัพย์แล้ว ย่อมตั้งอยู่ได้นานเพราะสถาน ๔ นี้ หรือสถานใดสถานหนึ่งบรรดาสถาน ๔ นั้น ฯ

ภரியง

พุทธวจนคำสอนจากพระโอษฐ์

ภริยาที่เรียกว่า
วธกาภริยา ๑, โจรีภริยา ๑, อัยยาภริยา ๑
ภริยาทั้ง ๓ จำพวกนั้น ล้วนแต่เป็นคนทุศีล
หยาบช้ำ ไม่เอื้อเฟื้อ เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงนรก.

หนังสือพุทธวจน ฆราวาสชั้นเลิศ

หน้า ๘๑-๘๕

สต.ต.ก. อ. ๒๓/๙๒/๖๐.

ภาพข่าวจริง ภรรยาคลั่งหั่นศพผู้

(พระพุทธเจ้ากล่าวกับนางสุชาดา เรื่อง ภรรยา ๗ จำพวก)

๑.วธกาภริยา

ภริยาผู้มีจิตประทุษร้าย ไม่อนุเคราะห์ด้วย

ประโยชน์เกื้อกูล ยินดีในชายอื่น ดูหมิ่นสามี เป็นผู้อัน

เขาชื้อมาด้วยทรัพย์ พยายามจะฆ่าผู้ ภริยาของบุรุษ

เห็นปานนี้เรียกว่า

วธกาภริยา ภริยาเสมอด้วยเพชรฆาต.

อุตตมสาโร ภิกขุ

ภริยาที่เรียกว่า
 วธกาภริยา ๑, โจรีภริยา ๑, อัยยาภริยา ๑
 ภริยาทั้ง ๓ จำพวกนั้น ล้วนแต่เป็นคนทุศีล
 หยาบช้ำ ไม่เอื้อเฟื้อ เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงนรก.

พุทธวจนคำสอนจากพระโอษฐ์

(พระพุทธเจ้ากล่าวกับนางสุชาดา เรื่องภรรยา ๗ จำพวก)

๒.โจรภริยา

สามีของหญิงประกอบด้วยศิลปกรรม พาณิชยกรรม
 และกสิกรรม ได้ทรัพย์ใดมา ภริยาปรารถนา จะยักยกทรัพย์
 แม้มืออยู่น้อยนั้นเสีย ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้

เรียกว่า **โจรภริยา ภริยาเสมอด้วยโจร.**

หนังสือพุทธวจน
พระวาสาชั้นเลิศ
หน้า ๘๑-๘๕

ภริยาที่เรียกว่า
ธกภริยา ๑, โจรีภริยา ๑, อัยยาภริยา ๑
ภริยาทั้ง ๓ จำพวกนั้น ล้วนแต่เป็นคนทุศีล
หยาบซำ ไม่เอื้อเฟื้อ เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงนรก.

พุทธวจนคำสอนจากพระโอษฐ์

(พระพุทธเจ้ากล่าวกับนางสุชาดา เรื่อง ภรรยา ๗ จำพวก)

๓. อัยยาภริยา

ภริยาที่ไม่สนใจการงาน เกียจคร้าน กินมาก ปากร้าย

ปากกล้า ร้ายกาจ กล่าวคำหยาบ ชมเชยผู้ชยันชั้นแข็ง

ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า

อัยยาภริยา ภริยาเสมอ ด้วยนาย.

พุทธวจนคำสอนจากพระโอษฐ์

๔. มาตาภริยา

ภริยาใดอนุเคราะห์ด้วยประโยชน์
เกื้อกูลทุกเมื่อตามรักษาสามี

เหมือนมารดา รักษาบุตร

รักษาทรัพย์ที่สามีหามาได้ไว้

ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า

มาตาภริยา

ภริยาเสมอด้วยมารดา.

สตฺตก. อ๋. ๒๓/๙๒/๖๐.

(พระพุทธเจ้ากล่าวกับนางสุชาดา
ว่าด้วยเรื่องภรรยา ๗ จำพวก)

อุตฺตมสาโร ภิกขุ

พุทธวจนคำสอนจากพระโอษฐ์

(พระพุทธเจ้ากล่าวกับนางสุชาดาเรื่องภรรยา๗จำพวก)

๕. ภาตินีภริยา

ภริยาที่เป็นเหมือนพี่สาวน้องสาว

มีความเคารพในสามีของตน

เป็นคนละเอียดรอบคอบ เป็นไปตามอำนาจสามี

ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า

ภาตินีภริยา

ภริยาเสมอด้วยพี่สาว น้องสาว.

พุทธวจนคำสอนจากพระโอษฐ์

(พระพุทธเจ้ากล่าวกับนางสุชาดา เรื่องภรรยา ๗ จำพวก)

๖. สขีภรรยา

ภริยาใดในโลกนี้เห็นสามีแล้วชื่นชมยินดี
เหมือนเพื่อนผู้จากไปนานแล้วกลับมา
เป็นหญิงมีศีลมีวัตร ปฏิบัติสามี
ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า

สขีภริยา

ภริยาเสมอด้วยเพื่อน.

พุทธวจนคำสอนจากพระโอษฐ์

๗. ทาสีภรรยา

ภริยาใดสามีเมียนตี ชูตะคอก ก็ไม่โกรธ
ไม่คิดพิโรธโกรธตอบสามี อดทนได้
เป็นไปตามอำนาจสามี

ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า

ทาสีภริยา ภริยาเสมอ

ด้วยทาสี.

อ่านพระสูตรเต็มจากหนังสือ
พุทธวจน ฆราวาสชั้นเลิศ
หน้า.๘๑-๘๕

ส่วนภริยาที่เรียกว่า

มาตาภริยา ๑, ภคินีภริยา ๑

สขีภริยา ๑, ทาสีภริยา ๑

ภริยาทั้ง ๔ จำพวกนั้น เพราะตั้งอยู่ในศีล

ถนอมรักไว้ยั่งยืน เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติ.

สุชาดา ! ภริยาของบุรุษ ๗ จำพวกนี้แล

เธอเป็นภริยาจำพวกไหน ใน ๗ จำพวกนั้น.

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ! ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ขอพระผู้มี

พระภาคโปรดทรงจำ หม่อมฉันว่า เป็นภริยาของสามีผู้เสมอด้วยทาสี.

สตตก. อ. ๒๓/๙๒/๖๐.

อตุตมสาโร ภิกขุ

ภริยาของบุรุษ ๗ จำพวก

[ฉบับหลวง ๒๓/๖๐]...นางสุชาดาหญิงสะใภ้ในเรือนถูกรับพระผู้มีพระภาคแล้ว พระผู้มีพระภาคตรัสพระพุทฺธพจน์นี้ว่า ภริยาผู้มีจิตประทุษร้าย ไม่อนุเคราะห์ด้วยประโยชน์ เกื้อกูล ยินดีในชายอื่น คูหมิ่นสามี เป็นผู้อันเขาซื้อมาด้วยทรัพย์ พยายามจะฆ่าฟัน ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า วธกาภริยา ภริยาเสมอด้วย เพชฌฆาต สามีของหญิงประกอบด้วย ศิลปกรรม พาณิชยกรรม และกสิกรรม ได้ทรัพย์ใดมา ภริยาปรารถนาจะยกยกทรัพย์ แม้มีอยู่น้อยนั้น เสีย ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า โจรภริยา ภริยาเสมอด้วยโจร ภริยาที่ไม่สนใจการงาน เกียจคร้าน กิน มาก ปากร้าย ปากกล้า ร้ายกาจ กล่าวคำหยาบ ช่มชี้ผู้ขยันขันแข็ง ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า อัยยา ภริยา ภริยาเสมอด้วยนาย ภริยาใด่อนุเคราะห์ด้วยประโยชน์เกื้อกูลทุกเมื่อ ตามรักษาสามีเหมือนมารดารักษานุบุตร รักษาทรัพย์ที่สามีหามาได้ไว้ ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า มาตาภริยา ภริยาเสมอด้วยมารดา...

ภริยาของบุรุษ ๗ จำพวก

[ฉบับหลวง ๒๓/๖๐]...ภริยาที่เป็นเหมือนพี่สาว น้องสาว มีความเคารพในสามีของตน เป็นคนละอายบาป เป็นไปตาม อำนาจสามี ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า ภคินีภริยา ภริยาเสมอด้วยพี่สาวน้องสาว ภริยาใดในโลกนี้เห็นสามีแล้วชื่นชมยินดี เหมือน เพื่อนผู้จากไปนานแล้วกลับมา เป็นหญิงมีตระกูล มีศีล มีวัตรปฏิบัติสามี ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า สขีภริยา ภริยาเสมอด้วยเพื่อน ภริยาใดสามีเขียนตี ชูตะคอกก็ไม่โกรธ ไม่คิดพิโรธโกรธตอบสามีอดทนได้ เป็นไปตามอำนาจสามี ภริยาของบุรุษเห็นปานนี้เรียกว่า ทาสีภริยา ภริยาเสมอด้วยทาสี ภริยาที่เรียกว่า วธกาภริยา ๑ โจรีภริยา ๑ อัยยาภริยา ๑ ภริยาทั้ง ๓ จำพวกนั้น ล้วนแต่เป็นคนทุศีลหยาบซ้า ไม่เอื้อเฟื้อ เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงนรก ส่วนภริยาที่เรียกว่า มาตาภริยา ๑ ภคินีภริยา ๑ สขีภริยา ๑ ทาสีภริยา ๑ ภริยาทั้ง ๔ จำพวกนั้น เพราะตั้งอยู่ในศีล ถนอมรักไว้อย่างสิ้น เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติ...

มาตุคาม (ผู้หญิง)

ทุกข์ของผู้หญิงที่สามีไม่มี และควรเห็นใจภรรยา

ทุกข์ของผู้หญิง ๕ อย่าง (ที่ผู้ชายไม่มี)

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๖๒] ดูกรภิกษุทั้งหลาย ความทุกข์แผนกหนึ่งของ
มาตุคามที่ตนจะต้องเสวย เว้นจากบุรุษ ๕ อย่างนี้ ความทุกข์ ๕
อย่างเป็นไฉน คือ มาตุคามในโลกนี้ เมื่อยังกำลังสาว ไปสู่สกุลผัว
เว้นจากญาติ อันนี้เป็นความทุกข์แผนกหนึ่งของมาตุคามข้อต้นที่ตน
จะต้องเสวย เว้นจากบุรุษ ฯ

[๑๘/๔๖๓] อีกประการหนึ่ง มาตุคามมีระดู อันนี้เป็นความทุกข์
แผนกหนึ่งของมาตุคามข้อที่ ๒ ที่ตนจะต้องเสวย เว้นจากบุรุษ ฯ

[๑๘/๔๖๔] อีกประการหนึ่ง มาตุคามมีครรภ์ อันนี้เป็นความทุกข์
แผนกหนึ่งของมาตุคามข้อที่ ๓ ที่ตนจะต้องเสวย เว้นจากบุรุษ ฯ

ทุกข์ของผู้หญิง ๕ อย่าง (ที่ผู้ชายเว้นไว้)

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๖๕] อีกประการหนึ่ง มาตุคามคลอดบุตร อันนี้เป็นความทุกข์แผนกหนึ่งของมาตุคามข้อที่ ๔ ที่ตนจะต้องเสวย เว้นจากบุรุษ ฯ

[๑๘/๔๖๖] อีกประการหนึ่ง มาตุคามเข้าถึงความเป็นหญิงบำเรอของบุรุษ อันนี้เป็นความทุกข์แผนกหนึ่งของมาตุคามที่ ๕ ที่ตนจะต้องเสวย เว้นจากบุรุษ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ความทุกข์แผนกหนึ่งของมาตุคามที่ตนจะต้องเสวย เว้นจากบุรุษ ๕ อย่างนี้แล ฯ

ธรรมดาของกษัตริย์ พราหมณ์ คฤหบดี สตรี โจร สมณะ ย่อมนประสงค์.. นิยม.. มั่นใจ.. ต้องการ.. มี..เป็นที่สุด

[ฉบับหลวง ๒๒/๓๒๓] ครั้งนั้นแล ชานูสโสนิพราหมณ์เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ได้ปราศรัยกับพระผู้มีพระภาค ครั้นผ่านการปราศรัยพอให้ระลึกถึงกันไปแล้ว จึงนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นแล้วได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ กษัตริย์...ทั้งหลาย ย่อมมีความประสงค์อะไร นิยมอะไร มั่นใจอะไร ต้องการอะไร มีอะไรเป็นที่สุด พระผู้มีพระภาคตรัสว่า...

**ดูกรพราหมณ์ ธรรมดาคฤหบดีทั้งหลาย ย่อมประสงค์โภคทรัพย์
นิยมปัญญา มั่นใจในศิลป ต้องการการงาน มีการทำงานที่สำเร็จแล้ว
เป็นที่สุด ฯ...**

**ดูกรพราหมณ์ ธรรมดาสตรีทั้งหลาย ย่อมประสงค์บุรุษ นิยมเครื่อง
แต่งตัว มั่นใจในบุตร ต้องการไม่ให้มีสตรีอื่นร่วมสามี มีความเป็น
ใหญ่ในบ้านเป็นที่สุด ฯ...**

ธรรมดาของสตรี ย่อม...

ประสงค์.. นิยม.. มั่นใจ.. ต้องการ.. มี..เป็นที่สุด

ธรรมดาของ	ย่อมประสงค์	<u>นิยม..</u>	มั่นใจใน..	ต้องการ...	มี..เป็นที่สุด
กษัตริย์	ภคทรัพย์	<u>ปัญญา</u>	กำลังทหาร	แผ่นดิน	ความเป็นใหญ่
พราหมณ์	ภคทรัพย์	<u>ปัญญา</u>	มนต์	บูชาัญญ	พรหมโลก
คฤหบดี	ภคทรัพย์	<u>ปัญญา</u>	ศิลป์	การงาน	การงานสำเร็จ
สตรี	บุรุษ	เครื่องแต่งตัว	บุตร	ไม่มีสตรีอื่น ร่วมสามี	ความเป็นใหญ่ ในบ้าน
โจร	ลักทรัพย์	ที่ลับเร้น	ศาสตรา	ที่มืด	ผู้อื่นไม่เห็น
สมณะ	ขันติโสรัจจะ	<u>ปัญญา</u>	ศีล	ไม่มีห่วงใย	นิพพาน

มาตุคามตายไป เป็นสหายเทวดาด้วยธรรม ๘ ประการ

[ฉบับหลวง ๒๓/๑๓๖]...ดูกรอนุรุทธะ มาตุคามประกอบด้วยธรรม ๘ ประการ เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของเทวดาเหล่ามณฑลกายิกา ธรรม ๘ ประการเป็นไฉน ดูกรอนุรุทธะ มาตุคามในโลกนี้ ที่มารดาบิดาผู้มุ่งประโยชน์แสวงหาความเกื้อกูล อนุเคราะห์ เอื้อเอ็นดู ยอมยกให้แก่ชายใดผู้เป็นสามีสำหรับชายนั้น เธอต้องตื่นก่อน นอนภายหลัง คอยฟังรับใช้ประพฤติกให้ถูกใจกล่าวถ้อยคำเป็นที่รัก ๑ ชน เหล่าใดเป็นที่เคารพของสามี คือ มารดา บิดา หรือสมณพราหมณ์ เธอสักการะเคารพนับถือบูชาชนเหล่านั้น และต้อนรับท่านเหล่านั้นผู้มาถึง แล้วด้วยอาสนะและน้ำ ๑ การงานใดเป็นงานในบ้านของสามี คือการทำผ้าขนสัตว์หรือผ้าฝ้าย เธอเป็นคนขยัน ไม่เกียจคร้านในการงานนั้น ประกอบด้วยปัญญาอันเป็นอุบายในการงานนั้น สามารถจัดทำ ๑...

มาตุคามตายไป เป็นสหายเทวดาด้วยธรรม ๘ ประการ
[ฉบับหลวง ๒๓/๑๓๖]... ชนเหล่าใดเป็นคนภายในบ้านของสามี คือ ทาส
คนใช้ หรือกรรมกร ย่อมรู้ว่าการทำงานที่เขาเหล่านั้นทำแล้วและยังไม่ได้
ทำ ๑ ย่อมรู้อาการของคนภายในผู้เป็นใช้ว่า ดีขึ้นหรือทรุดลง ๑ ย่อม
แบ่งปันของกินของบริโภคให้แก่เขาตามควร ๑ สิ่งใดที่สามีหามาได้จะ
เป็นทรัพย์ ข้าว เงินหรือทอง ย่อมรักษาคุ้มครองสิ่งนั้นไว้ และไม่เป็น
นักเลงการพนัน ไม่เป็นขโมย ไม่เป็นนักดื่ม ไม่ผลาญทรัพย์ให้พินาศ ๑
เป็นอุบาสิกาทถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ว่าเป็นสรณะ เป็นผู้มี
ศีล งดเว้นจากปาณาติบาต อทินนาทาน กาเมสุมิจฉาจาร มุสาวาท และ
การดื่มน้ำเมาคือ สุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ๑ เป็นผู้มี
การบริจาต มีใจปราศจากมลทิน คือ ความตระหนี่ อยู่ครองเรือน มี
จาคะอันปล่อยแล้ว มีฝ้ามืดอันชุ่ม ยินดีในการสละ ควรแก่การขอ ยินดี
ในการจำแนกทาน ๑...

มาตุคามผู้ปฏิบัติเพื่อชัยชนะในโลกนี้ด้วยธรรม ๔ ประการ
[ฉบับหลวง ๒๓/๑๓๙]...ดูกรวิสาขา มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๔
ประการ ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อชัยชนะในโลกนี้ ชื่อว่าปรารถนาโลกนี้แล้ว
ธรรม ๔ ประการเป็นไฉน ดูกรวิสาขา มาตุคามในโลกนี้ เป็นผู้จัดการ
งานดี ๑ สงเคราะห์คนข้างเคียงของสามีดี ๑ ประพฤติเป็นที่พอใจของ
สามี ๑ รักษาทรัพย์ที่สามีหามาได้ ๑ ดูกรวิสาขา มาตุคามเป็นผู้จัดการ
งานดีอย่างไร ดูกรวิสาขา มาตุคามในโลกนี้เป็นคนขยัน ไม่เกียจคร้านใน
การงานภายในบ้านของสามี คือ การทำผ้าขนสัตว์หรือการทำผ้าฝ้าย
ประกอบด้วยปัญญาเครื่องพิจารณาอันเป็นอุบายในการงานนั้น อาจทำ
อาจจัดได้ ดูกรวิสาขามาตุคามเป็นผู้จัดการงานดีอย่างนี้แล ฯ ดูกร
วิสาขา มาตุคามเป็นผู้สงเคราะห์คนข้างเคียงของสามีดีอย่างไร ดูกร
วิสาขา มาตุคามในโลกนี้ ย่อมรู้การงานที่อันโตชน(คนในสกุล)ภายใน
บ้านของสามี คือ ทาสคนใช้หรือกรรมกรทำแล้วว่าทำแล้ว...

มาตุคามผู้ปฏิบัติเพื่อชัยชนะในโลกนี้ด้วยธรรม ๔ ประการ

[ฉบับหลวง ๒๓/๑๓๙]...ที่ยังไม่ได้ทำว่ายังไม่ได้ทำ รู้คนที่ป่วยไข้ว่าดี
ขึ้นหรือทรุดลง และแบ่งของเคี้ยวของบริโภคให้ตามเหตุที่ควร ดูกร
วิสาขามาตุคามเป็นผู้สงเคราะห์คนข้างเคียงของสามีดี อย่างนี้แล ฯ
ดูกรวิสาขามาตุคามเป็นผู้ประพฤติเป็นที่พอใจสามีอย่างไร ดูกร
วิสาขามาตุคามในโลกนี้ ไม่ละเมิดสิ่งอันไม่เป็นที่พอใจของสามีแม้
เพราะเหตุแห่งชีวิต ดูกรวิสาขามาตุคามประพฤติเป็นที่พอใจของ
สามีอย่างนี้แล ฯ ดูกรวิสาขามาตุคามรักษาทรัพย์ที่สามีหามาได้
อย่างไร ดูกรวิสาขามาตุคามในโลกนี้จัดการทรัพย์ ข้าวเปลือก เงิน
หรือทอง ที่สามีหามาได้ให้คงอยู่ ด้วยการรักษา คุ่มครองและไม่เป็น
นักเลงการพนัน ไม่เป็นขโมย ไม่เป็นนักดื่ม ไม่ผลาญทรัพย์ให้พินาศ
ดูกรวิสาขามาตุคามรักษาทรัพย์ที่สามีหามาได้อย่างนี้แล...

มาตุคามผู้ปฏิบัติเพื่อชัยชนะในโลกหน้าด้วยธรรม ๔ ประการ

[ฉบับหลวง ๒๓/๑๓๙]...ดูกรวิสาขา มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ ชื่อว่า ปฏิบัติเพื่อชัยชนะในโลกหน้า ชื่อว่าปรารถนาโลกหน้า แล้ว ธรรม ๔ ประการเป็นไฉน ดูกรวิสาขา มาตุคามในโลกนี้ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ๑ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล ๑ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยจาคะ ๑ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยปัญญา ๑ ฯ

A landscape photograph showing a vast green field in the foreground, a clear blue sky with scattered white clouds, and a bright light source on the right side creating a lens flare effect.

อุปาสโก (อุบาสก อุบาสิกา)

พุทธัง สาระณัง คะโต ธรรมมัง สาระณัง คะโต สังฆัง สาระณัง คะโต

[สยามรัฐ ๑๙/๑๕๙๐]...ยโต โข มหานาม พุทธ สรณ คโต โหติ
ธมม สรณ คโต โหติ สงฺฆ สรณ คโต โหติ ฯ เอตตาวตา โข
มหานาม อุปาสโก โหตีติ ฯ

[ฉบับหลวง ๑๙/๑๕๙๐]...คุณกรมหาบพิตร บุคคลผู้ถึงพระพุทธเจ้า
เป็นสรณะ ถึงพระธรรมเป็นสรณะ ถึงพระสงฆ์เป็นสรณะ ด้วย
เหตุเพียงเท่านั้นแล บุคคลจึงจะชื่อว่า เป็นอุบาสก.

A landscape photograph showing a vast green field in the foreground and a blue sky with scattered white clouds in the background. The text is centered in the upper half of the image.

มาตุคามในสกุล ถูกรังแก ?

รูปสวย มีโภคสมบัติ มารยาท ขยัน ได้บุตร

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๕๘] ดูกรภิกษุทั้งหลาย มาตุคามผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ย่อมไม่เป็นที่ชอบใจของบุรุษโดยส่วนเดียว องค์ ๕ เป็นไฉน คือ รูปไม่สวย ๑ ไม่มีโภคสมบัติ ๑ ไม่มีมารยาท ๑ เกียจคร้าน ๑ ไม่ได้บุตรเพื่อเขา ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย มาตุคามผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ เหล่านี้แล ย่อมไม่เป็นที่ชอบใจของบุรุษโดยส่วนเดียว ฯ

[๑๘/๔๕๙] ดูกรภิกษุทั้งหลาย มาตุคามผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ย่อมเป็นที่ชอบใจของบุรุษโดยส่วนเดียว องค์ ๕ เป็นไฉน คือ มีรูปสวย ๑ มีโภคสมบัติ ๑ มีมารยาท ๑ ขยันไม่เกียจคร้าน ๑ ได้บุตรเพื่อเขา ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย มาตุคามผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ เหล่านี้แล ย่อมเป็นที่ชอบใจของบุรุษโดยส่วนเดียว ฯ

รูปสวย มีโภคสมบัติ มารยาท ขยัน ได้บุตร

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๖๐] ดูกรรณิกษุทั้งหลาย บุรุษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ย่อมไม่เป็นที่ชอบใจของมาตุคามโดยส่วนเดียว องค์ ๕ เป็นไฉน คือ รูปไม่สวย ๑ ไม่มีโภคสมบัติ ๑ ไม่มีมารยาท ๑ เกียจคร้าน ๑ ไม่ได้บุตรเพื่อเขา ๑ ดูกรรณิกษุทั้งหลาย บุรุษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ เหล่านี้แลย่อมไม่เป็นที่ชอบใจของมาตุคามโดยส่วนเดียว ฯ

[๑๘/๔๖๑] ดูกรรณิกษุทั้งหลาย บุรุษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ย่อมเป็นที่ชอบใจของมาตุคามโดยส่วนเดียว องค์ ๕ เป็นไฉน คือ มีรูปสวย ๑ มีโภคสมบัติ ๑ มีมารยาท ๑ ขยันไม่เกียจคร้าน ๑ ได้บุตรเพื่อเขา ๑ ดูกรรณิกษุทั้งหลาย บุรุษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ เหล่านี้แล ย่อมเป็นที่ชอบใจของมาตุคามโดยส่วนเดียว ฯ

เข้าตระหนี่ เทียงริษยา เย็นกามราคะ กลุ้มรุม

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๖๗] ดูกรภิกษุทั้งหลาย มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๓
ประการโดยมากเมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก
ธรรม ๓ ประการเป็นไฉน คือ มาตุคามในโลกนี้

เวลาเข้ามีใจอันมลทิน คือความตระหนี่กลุ้มรุมแล้วอยู่ครองเรือน

เวลาเที่ยงมีใจอันความริษยากลุ้มรุมแล้วอยู่ครองเรือน

เวลาเย็นมีใจอันกามราคะกลุ้มรุมแล้วอยู่ครองเรือน

ดูกรภิกษุทั้งหลาย มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๓ ประการนี้แล โดยมากเมื่อแตกกายตายไป ย่อม
เข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ฯ

ไม่มีศรัทธา ไม่มีhiri ไม่มีโอตตัมปะะ มักโกรธ ปัญญาธรรม

[ฉบับหลวง ๑๘/๕๖๙] พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้
ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย
ทุกคติ วินิบาต นรกกรรม ๕ ประการเป็นไหน คือ

มาตุคามเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑

ไม่มีhiri ๑

ไม่มีโอตตัมปะะ ๑

มักโกรธ ๑

มีปัญญาธรรม ๑

ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้แล เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึง
อบาย ทุกคติ วินิบาตนรก ฯ

ไม่มีศรัทธา ไม่มีhiri ไม่มีโอตตัมปะะ ผูกโกรธ/ริษยา ปัญญาธรรม

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๗๐] ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ธรรม ๕ ประการเป็นไฉนคือ มาตุคามเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ไม่มีhiri ๑ ไม่มีโอตตัมปะะ ๑ มักผูกโกรธ ๑ มีปัญญาธรรม ๑ ...

[๑๘/๔๗๑] ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไปย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ธรรม ๕ ประการ เป็นไฉนคือ มาตุคามเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ไม่มีhiri ๑ ไม่มีโอตตัมปะะ ๑ มีความริษยา ๑ มีปัญญาธรรม ๑ ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้แลเมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ฯ

ไม่มีศรัทธา ไม่มีhiri ไม่มีโอตตัมปะะ ตระหนี่/นอกใจ ปัญญาทราหม

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๗๒] ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ธรรม ๕ ประการเป็นไฉนคือ มาตุคามเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ไม่มีhiri ๑ ไม่มีโอตตัมปะะ ๑ มีความตระหนี่ ๑ มีปัญญาทราหม ๑...

[๑๘/๔๗๓] ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ธรรม ๕ ประการ เป็นไฉนคือ มาตุคามเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ไม่มีhiri ๑ ไม่มีโอตตัมปะะ ๑ ประพฤตินอกใจ ๑ มีปัญญาทราหม ๑ ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้แล เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ฯ

ไม่มีศรัทธา ไม่มีhiri ไม่มีโอตตัมปะปะ ทุศีล/สุตะน้อย ปัญญาทราวม

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๗๔] ดูกรอรุทตะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ธรรม ๕ ประการเป็นไฉนคือ มาตุคามเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ไม่มีhiri ๑ ไม่มีโอตตัมปะปะ ๑ เป็นคนทุศีล ๑มีปัญญาทราวม ๑...

[๑๘/๔๗๕] ดูกรอรุทตะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ธรรม ๕ ประการ เป็นไฉน คือ มาตุคามเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ไม่มีhiri ๑ ไม่มีโอตตัมปะปะ ๑ มีสุตะน้อย ๑ มีปัญญาทราวม ๑ ดูกรอรุทตะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้แลเมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ นิบาต นรก ฯ

ไม่มีศรัทธา ไม่มีหิริ ไม่มีโอตตัมปะปะ เกียจคร้าน/สติหลง ปัญญาทราวม

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๗๖] ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ธรรม ๕ ประการเป็นไฉนคือ มาตุคามเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ไม่มีหิริ ๑ ไม่มีโอตตัมปะปะ ๑ เกียจคร้าน ๑ มีปัญญาทราวม ๑...

[๑๘/๔๗๗] ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไปย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ธรรม ๕ ประการ เป็นไฉนคือ มาตุคามเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ไม่มีหิริ ๑ ไม่มีโอตตัมปะปะ ๑ มีสติหลง ๑ มีปัญญาทราวม ๑ ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้ แลเมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ฯ

ศีลห้า

[ฉบับหลวง ๑๘/๕๗๘] ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕
ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก
ธรรม ๕ ประการเป็นไฉนคือ

มาตุคามเป็นผู้ฆ่าสัตว์ ๑

ลักทรัพย์ ๑

ประพฤตินิดในกาม ๑

พูดเท็จ ๑

ดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ๑

ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้แล เมื่อแตกกายตายไปย่อมเข้าถึง
อบาย ทุคติวินิบาต นรก ฯ

มีศรัทธา หิริ โอตตັปปะ ไม่มักโกรธ/ไม่ผูกโกรธ/ไม่มีความริษยา ปัญญา

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๗๙] ครั้งนั้นแล ท่านพระอรุททะเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ฯลฯ ครั้นแล้วได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอประทานพระวโรกาส ข้าพระองค์เห็น มาตุคามเมื่อแตกกายตายไปเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มาตุคามผู้ประกอบด้วยกรรมเท่าไรหนอ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ พระผู้มีพระภาคตรัสว่า **ดูกรอรุททะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยกรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ธรรม ๕ ประการเป็นไฉน คือ มาตุคามเป็นผู้มีศรัทธา ๑ มีหิริ ๑ มีโอตตັปปะ ๑ ไม่มักโกรธ ๑ (๔๘๐ ไม่ผูกโกรธ, ๔๘๑ ไม่มีความริษยา) มีปัญญา ๑ ดูกรอรุททะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยกรรม ๕ ประการนี้แล เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์**
ฯ

มีศรัทธา หิริ โอตตัมปะปะ ไม่ตระหนี่/ไม่นอกใจ/มีศีล/สุตะ/.... ปัญญา

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๘๒] ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ธรรม ๕ ประการเป็นไฉน คือมาตุคามเป็นผู้มีศรัทธา ๑ มีหิริ ๑ มีโอตตัมปะปะ ๑ ไม่มีความตระหนี่ ๑ มีปัญญา ๑ ฯลฯ ไม่ประพฤตินอกใจ ๑ มีปัญญา ๑ ฯลฯ มีศีล ๑ มีปัญญา ๑ ฯลฯ มีสุตะมาก ๑ มีปัญญา ๑ ฯลฯ ปราศจากความเพียร ๑ มีปัญญา ๑ ฯลฯ มีสติตั้งมั่น ๑ มีปัญญา ๑...

[๔๘๓] ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เมื่อแตกกายตายไปย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ธรรม ๕ ประการเป็นไฉน คือ มาตุคามเป็นผู้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ๑ จากการลักทรัพย์ ๑ จากการประพฤตินอกใจ ๑ จากการพูดเท็จ ๑ จากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ๑ ดูกรอนุรุธะ มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้แลเมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ฯ

กำลังของมาตุคาม คือ รูป โภคะ ญาตี บุตร และศีล

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๘๔] ดูกรภิกษุทั้งหลาย กำลังของมาตุคาม ๕ ประการ
นี้ ๕ ประการเป็นไหน กำลังคือรูป ๑ กำลังคือโภคะ ๑ กำลังคือญาตี ๑
กำลังคือบุตร ๑ กำลังคือศีล ๑ กำลังของมาตุคาม ๕ นี้แล ดูกรภิกษุ
ทั้งหลาย มาตุคามผู้ประกอบด้วยกำลัง ๕ ประการนี้แล เป็นผู้สามารถ
อยู่ครองเรือน ฯ [๑๘/๔๘๕] ...ย่อมบังคับสามียู่ครองเรือนได้ ฯ

[๑๘/๔๘๖]...ย่อมประพฤติข่มขี้สามีได้ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ส่วนบุรุษผู้
ประกอบด้วยกำลังอย่างเดียว ย่อมประพฤติข่มขี้มาตุคามได้ กำลัง
อย่างเดียวนั้นเป็นไหนได้แก่ กำลังคือความเป็นใหญ่

กำลังคือรูป ย่อมป้องกันมาตุคามผู้ถูกบุรุษข่มขี้แล้วได้ กำลังคือโภคะ
กำลังคือญาตี กำลังคือบุตร กำลัง คือศีล ป้องกันไม่ได้ ฯ

กำลังของมาตุคามครบ ๕ พวกญาติย่อมให้อยู่ในสกุล

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๙๐] ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็มาตุคามผู้ประกอบด้วย กำลังคือรูป แต่ไม่ประกอบด้วยกำลังคือศีล พวกญาติย่อมยัง มาตุคามนั้นให้พินาศ คือไม่ให้อยู่ในสกุล มาตุคามผู้ประกอบด้วย กำลังคือรูปและกำลังคือโภคะ แต่ไม่ประกอบด้วยกำลังคือศีล... มาตุคามผู้ประกอบด้วยกำลังคือรูป กำลังคือโภคะ และกำลังคือ ญาติ แต่ไม่ประกอบด้วยกำลังคือศีล... มาตุคามผู้ประกอบด้วยกำลัง คือรูป กำลังคือโภคะ กำลังคือญาติ และกำลังคือบุตร แต่ไม่ ประกอบด้วยกำลังคือศีล พวกญาติย่อมยังมาตุคามนั้นให้พินาศ คือ ไม่ให้อยู่ในสกุล แต่เมื่อมาตุคามประกอบด้วยกำลังคือรูป กำลังคือ โภคะ กำลังคือญาติ กำลังคือบุตร และกำลังคือศีล พวกญาติย่อมยัง มาตุคามนั้นให้อยู่ในสกุล ย่อมไม่ให้พินาศ...

กำลังของมาตุคามคือ “ศีล” พวกญาติย่อมให้อยู่ในสกุล

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๙๐] ...มาตุคามผู้ประกอบด้วยกำลังคือศีล แต่ไม่
ประกอบด้วยกำลังคือรูป พวกญาติย่อมยังมาตุคามนั้นให้อยู่ในสกุล
ย่อมไม่ให้พินาศ ก็มาตุคามผู้ประกอบด้วยกำลังคือศีล แต่ไม่
ประกอบด้วยกำลังคือโภคะ พวกญาติย่อมยังมาตุคามนั้นให้อยู่ใน
สกุล ย่อมไม่ให้พินาศ มาตุคามผู้ประกอบด้วยกำลังคือศีล แต่ไม่
ประกอบด้วยกำลังคือญาติ พวกญาติย่อมยังมาตุคามนั้นให้อยู่ใน
สกุล ย่อมไม่ให้พินาศ มาตุคามผู้ประกอบด้วยกำลังคือศีล แต่ไม่
ประกอบด้วยกำลังคือบุตร พวกญาติย่อมยังมาตุคามนั้นให้อยู่ใน
สกุล ย่อมไม่ให้พินาศ ดูกรภิกษุทั้งหลาย กำลังของมาตุคาม ๕
ประการนี้แล ฯ

กำลังของมาตุคามคือ คีล เป็นเหตุตายไปเข้าถึงสุคติ

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๙๒] ดูกรภิกษุทั้งหลาย มาตุคามเมื่อแตกกายตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์เพราะกำลังคือรูปเป็นเหตุ เพราะกำลังคือโภคะเป็นเหตุ เพราะกำลังคือญาติเป็นเหตุ หรือเพราะกำลังคือบุตรเป็นเหตุ หามิได้ แต่ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์เพราะกำลังคือคีลเป็นเหตุ ดูกรภิกษุทั้งหลาย กำลังของมาตุคาม ๕ ประการนี้แล [๑๘/๔๙๓] ดูกรภิกษุทั้งหลาย ฐานะ ๕ ประการนี้ อันมาตุคามผู้มีได้ทำบุญไวยากที่จะได้ ฐานะ ๕ ประการเป็นไฉน คือ ขอเราพึงเกิดในสกุลอันสมควรนี้เป็นฐานะข้อที่ ๑ อันมาตุคามผู้มีได้ทำบุญไวยากที่จะได้ เกิดในสกุลอันสมควรแล้ว ขอเราพึงไปสู่สกุลอันสมควร นี้เป็นฐานะข้อที่ ๒...

ฐานะของมาตุคามผู้ทำบุญไว้ได้โดยง่าย ๕

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๙๓]...เกิดในสกุลอันสมควรแล้ว ไปสู่สกุลอันสมควรแล้ว ขอเราพึงอยู่ครองเรือนปราศจากหญิงร่วมสามี นี่เป็นฐานะข้อที่ ๓ ... เกิดในสกุลอันสมควรแล้ว ไปสู่สกุลอันสมควรแล้ว อยู่ครองเรือนปราศจากหญิงร่วมสามี ขอเราพึงมีบุตร นี่เป็นฐานะข้อที่ ๔...เกิดในสกุลอันสมควรแล้ว ไปสู่สกุลอันสมควรแล้ว อยู่ครองเรือนปราศจากหญิงร่วมสามี มีบุตร ขอเราประพฤติครอบงำสามี นี่เป็นฐานะข้อที่ ๕ อันมาตุคามผู้มีได้ทำบุญไว้ยากที่จะได้ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ฐานะ ๕ ประการนี้แล อันมาตุคามผู้มีได้ทำบุญไว้ยากที่จะได้ ฯ

[๑๘/๔๙๓]...เกิดในสกุลอันสมควรแล้ว ไปสู่สกุลอันสมควรแล้ว อยู่ครองเรือนปราศจากหญิงร่วมสามีมีบุตร ขอเราพึงประพฤติครอบงำสามี นี่เป็นฐานะข้อที่ ๕ อันมาตุคามผู้ทำบุญไว้ ได้โดยง่าย ดูกรภิกษุทั้งหลาย ฐานะ ๕ ประการนี้แล อันมาตุคามผู้ทำบุญไว้ได้โดยง่าย ฯ

มาตุคามผู้ถือศีล ๕ เป็นผู้สามารถอยู่ครองเรือน

[ฉบับหลวง ๑๘/๔๙๕] ดูกรภิกษุทั้งหลาย มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ เป็นผู้สามารถอยู่ครองเรือน ธรรม ๕ ประการเป็นไฉน คือ มาตุคามเป็นผู้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ๑

จากการลักทรัพย์ ๑

จากการประพฤตินิดในกาม ๑

จากการพูดเท็จ ๑

จากการดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ๑

ดูกรภิกษุทั้งหลาย มาตุคามผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้แล เป็นผู้สามารถอยู่ครองเรือน ฯ

ปุ๋ยโต (บุตร)

ปุตโต (บุตร) ๓ จำพวก

[ฉบับหลวง ๒๕/๒๕๒] จริงอยู่ พระสูตรนี้พระผู้มีพระภาคตรัสแล้ว พระสูตรนี้พระผู้มีพระภาคผู้เป็นพระอรหันต์ตรัสแล้ว เพราะเหตุนั้น ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วว่า **ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุตร ๓ จำพวกนี้มีปรากฏอยู่ในโลก ๓ จำพวกเป็นไฉนคือ อติชาตบุตร(อติชาโต)๑ อนุชาตบุตร(อนุชาโต)๑ อวชาตบุตร(อวชาโต)๑ ฯ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ อติชาตบุตร เป็นอย่างไร ดูกรภิกษุทั้งหลายมารดาบิดาของบุตรในโลกนี้ ไม่ถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ ไม่งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ การดื่มน้ำเมา คือ สุรา และเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความ ประมาท เป็นผู้ทุศีล มีกรรมอันลามก ส่วนบุตรของมารดาและบิดา เหล่านั้น เป็นผู้ถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกามพุดเท็จ การดื่มน้ำเมา คือ สุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท มีศีลมีกรรมอันงาม ดูกรภิกษุทั้งหลาย อติชาตบุตรเป็นอย่างนี้แล ฯ...**

ปุตโต (บุตร) ๓ จำพวก

[ฉบับหลวง ๒๕/๒๕๒] ...ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก้อนุชาตบุตรเป็นอย่างไร
ดูกรภิกษุทั้งหลาย มารดาบิดาของบุตรในโลกนี้ ถึงพระพุทธเจ้า พระ
ธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ(พุทธ สรณ คโต ธมฺม สรณ คโต สงฺฆ
สรณ คโต) งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุด
เท็จ การดื่มน้ำเมาคือ สุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท มี
ศีล มีธรรมอันงาม ส่วนบุตรของมารดาบิดาเหล่านั้น ถึง พระพุทธเจ้า
พระธรรม พระสงฆ์ว่าเป็นสรณะ งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์
ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ การดื่มน้ำเมา คือ สุราและเมรัยอันเป็น
ที่ตั้งแห่งความประมาท เป็นผู้มศีล มีธรรมอันงาม ดูกรภิกษุทั้งหลาย
อนุชาตบุตรเป็นอย่างนี้แล ฯ...

ปุตโต (บุตร) ๓ จำพวก

[ฉบับหลวง ๒๕/๒๕๒] ...ดูกรภิกษุทั้งหลาย อวชาตบุตรเป็นอย่างไร
ดูกรภิกษุทั้งหลาย มารดาบิดาของบุตรในโลกนี้ ถึงพระพุทธเจ้า พระ
ธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์
ประพฤตินอกในกาม พุดเท็จ การดื่มน้ำเมาคือ สุราและเมรัยอันเป็น
ที่ตั้งแห่งความประมาท เป็นผู้มีศีล มีธรรมอันงาม ส่วนบุตรของ
มารดาบิดาเหล่านั้น ไม่ถึง พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็น
สรณะ ไม่งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤตินอกในกาม พุดเท็จ
การดื่มน้ำเมา คือ สุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เป็นผู้
ทุศีล มีธรรมอันลามก ดูกรภิกษุทั้งหลาย อวชาตบุตรเป็นอย่างนี้แล
ดูกรภิกษุทั้งหลายบุตร ๓ จำพวกนี้แล มีปรากฏอยู่ในโลก ฯ